

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Mezőgazdasági mérnök BSc Szak**

**A szarvasmarha tartó gazdaságok helyzetének alakulása
Szenttamáson és környékén**

Belső konzulens: **dr. Póti Péter**
egyetemi tanár

Külső konzulens: **dr. Könyves Tibor**
egyetemi tanár

Készítette: **Szabó Bernadetta**
IL9HNN
Levelező

Intézet/Tanszék:

**Zenta
2023**

ÖSSZEFOGLALÓ

Szerbiában a tejágazat „rendszerátalakítása” a végéhez érkezett. A valamikori háztáji tejtermelés ma már a múlté. Azonban nem kell azt gondolni hogy ez a kis volumenű tejtermelő ágazat az elmúlt 30-40 évben nem volt jövedelmező. Ez is szerves részét képezte a sokszínű termékskálának amit a középparaszti társadalom megtermelt. Főleg kettős hasznosítású Szimmentáli fajtát tartottak, melynek borjait továbbhizlalták és igencsak jó áron értékesítettek. A nagy Jugoszláviában jól működött a piac, állandó kereslet volt a minőséges hízómarha iránt. A tejet vagy átadták a tejfeldolgozónak, vagy házi körülmények között feldolgozták és a helyi piacokon értékesítették. Igazából csak a tejfelesleget juttaták el a tejgyáraknak, akik azt maradéktalanul fel is vásárolták. Nem volt gond a minőséggel, az aflatoxin problémáról nem is hallottak. Aztán jöttek a balkáni háborúk, gazdasági embargó Szerbia ellen, az egységes Jugoszláv piac felbomlott. A gazdaság romjain a nyereszkeskedők garázdálkodtak. A szocialista agrártermelés formái: az állami nagybirtok és a szövetkezet teljesen megszűntek, a tejfeldolgozókat külföldi konzorciumok vásárolták fel akik könyörtelenül alkalmazni kezdték a világpiaci játékszabályokat itt Szerbiában is. Egy sor szabályzattal és rendelettel a tejminőségen keresztül „rendet vágtak” a tejes gazdáknak. Csak a nagyobbak maradhattak meg, azok is akkor ha állandó állománybővítéssel és technológiai fejlesztéssel extra minőségű tejet tudtak előállítani. Ezekből a magángazdaságokból mára tökeerős tejtermelő telepek jöttek létre, amelyek minden tekintetben megállják a helyüket világpiaci szinten is. Szinte kizárólag Hostein fríz szarvasmarha fajtát tartanak. A tejágazat többi résztvevője pedig eltűnt. A helyi piacokon már csak itt-ott lehet találni egy termelőt aki házi túrót, tejfölt és friss sajtot árul. A helyi termék sokszínűsége megkopott, és lassan el is tűnik. Mára a behozatali, vagy az itt megtermelt tejtermékek teljesen kiszorították a házi készítésű tejfeleségeket.

A jelenlegi szarvasmarhatartó gazdaságok helyzete és jövője teljes mértékben megegyezik a régió tejtermelőinek sorsával. A tejágazatban való megmaradásra csak a nagy tehéntelek alkalmasak, melyek tökeerős résztvevőként állandó állománybővítésre és technológiai fejlődésre képesek. A kisgazdaságok, amelyek néhány fejőstehenek tartottak, felhagytak a termeléssel, és vagy teljes profilváltást hajtottak végre. Eltűnt a kistermelői tejfeldolgozó szféra, eltűntek a helyi tejtermékek. A helyzet holtpontonról való elmozdulására, állami segítség, külföldi támogatások szükségesek. Vissza kell állítani a kistermelői piacot. Ez létkérdésnek számít sok kisgazdaság esetében. Ez állami segítség nélkül nem megy. Ezt szolgálják talán valamilyen módon a Vajdasági Kormány kistérségfejlesztő hitelei és vissza nem térítendő támogatásai. De sajnos ehhez idő kell!